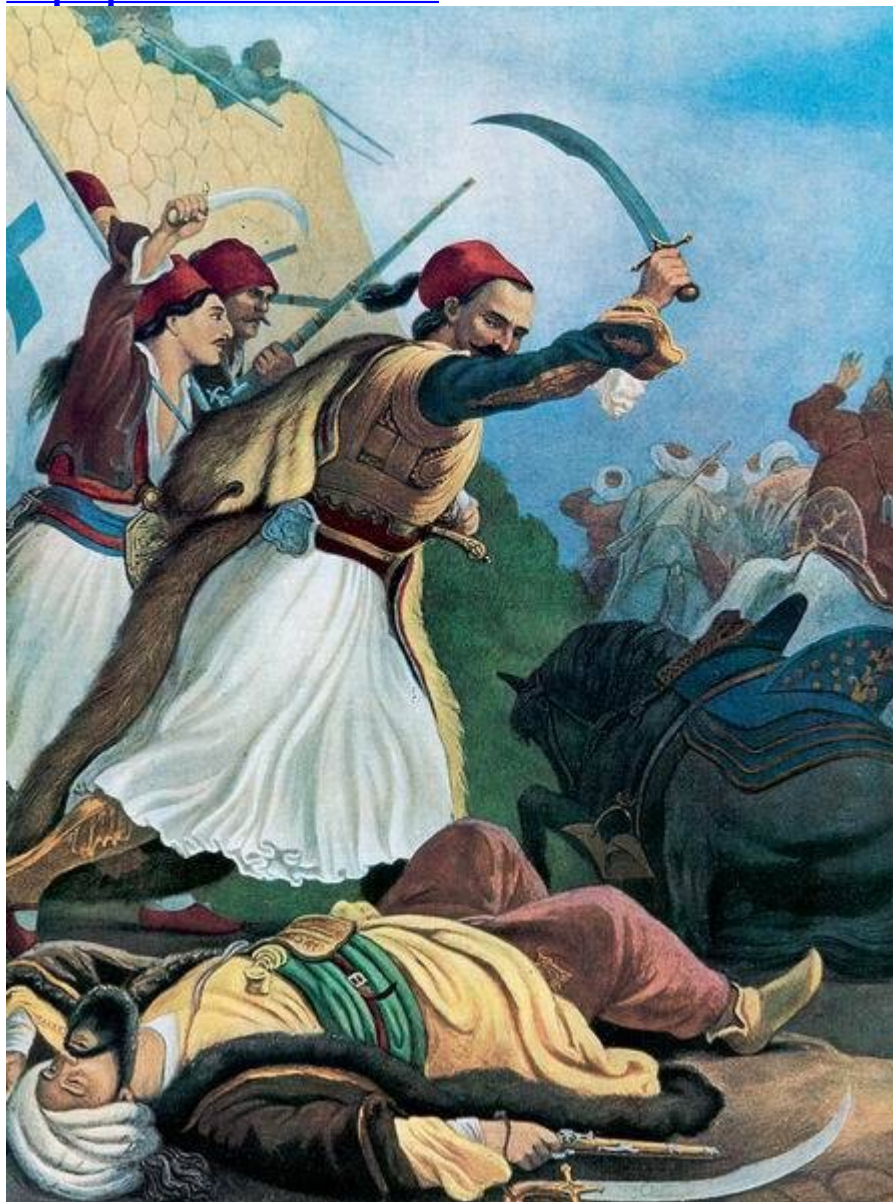

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

<http://politikokafeneio.com>

Επειδή κάποια στιγμή οι μύθοι πρέπει να αντικαθίστανται από τα πραγματικά γεγονότα και την Ιστορία ας κάνουμε μια μικρή "ξενάγηση" στα χρόνια αυτά από την Επανάσταση του 1821 μέχρι σήμερα για να δούμε το ρόλο της εκκλησίας σ' αυτά.. Η πραγματική ιστορία της ελληνικής επανάστασης του 1821 απέχει αρκετά από την επίσημη εκδοχή της, έτσι τουλάχιστον όπως διαμορφώθηκε με την πλήρη επικράτηση της ελληνικής αστικής τάξης, την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους και τη διευθέτηση του ζητήματος του "ξένου προστάτη" για το νεότευκτο κράτος.

[Ο Θούριος του Ρήγα Φερραίου Βελεστινλή - Νίκος Ξυλούρης](#)

Παναγιώτης Βήχος

Φόρουμ: [Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ](#)

Από τη μια υπάρχουν τα σχολικά βιβλία και οι τόμοι των επίσημων εκφραστών της αστικής αντίληψης για το ζήτημα, που παρουσιάζουν (πλήρως διαστρεβλωμένο) τον εθνικό χαρακτήρα του “εικοσιένα” αποσιωπώντας ή υποτιμώντας το κοινωνικό και ταξικό του περιεχόμενο. Ακόμα και για πασίγνωστα γεγονότα, όπως η εμφύλια σύγκρουση σχεδόν αμέσως μετά το ξέσπασμα της επανάστασης, η επίσημη εκδοχή καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια να περιορίσει τη σημασία τους και να τα παρουσιάσει ως μια θλιβερή παρένθεση στη “μεγαλειώδη” πορεία της “εθνικής παλιγγενεσίας”.

Από την άλλη, υπάρχει μια πλούσια ιστοριογραφία απομνημονευμάτων λαϊκών αγωνιστών (Κολοκοτρώνη, Περραιβού κ.ά.), τα απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη, η “Ελληνική Νομαρχία”, μελέτες του Κορδάτου και του Βαλέτα, τα καυστικά κείμενα του Γιάννη Σκαρίμπα, αλλά και ξένων ιστορικών, όπως του Φίνλεϊ, που προσεγγίζουν την πραγματική διάσταση του ζητήματος και προβάλλουν, πέρα από τον εθνικοαπελευθερωτικό (που έτσι κι αλλιώς υπήρχε) και τον ταξικό-κοινωνικό χαρακτήρα της επανάστασης. Στα κείμενα αυτά μπορούμε να δούμε τον αντιδραστικό ρόλο της Εκκλησίας και των κοτζαμπάσηδων, την υπονόμευση του αγώνα από μερίδα της ελληνικής αστικής τάξης που έφτασε μέχρι και την ανοιχτή προδοσία, αλλά και τον ηρωικό αγώνα απλών λαϊκών αγωνιστών που κατάφεραν εμπνευσμένοι από την πρόσφατη γαλλική επανάσταση, σε πολλές περιπτώσεις, να κυριαρχήσουν (σε τοπικό επίπεδο) και να θέσουν (έστω και πρόωρα) ζήτημα λαϊκής εξουσίας.

Για να πάρουμε μια μικρή “γεύση” του πόσο “προοδευτικός” ήταν ο ρόλος της εκκλησίας όλα αυτά τα χρόνια ας θυμήσουμε στην ηγεσία της εκκλησίας ότι ακόμα και ο Σπύρος Τρικούπης το 1875 στην Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως έγραψε τα εξής: “Ψευδής είναι η εν Ελλάδι επικρατούσα ιδέα ότι εν τη Μονή της Αγίας Λαύρας ανυψώθη κατά πρώτον η σημαία της Επανάστασεως”. Κι επειδή κάποια στιγμή οι μύθοι πρέπει να αντικαθίστανται από τα πραγματικά γεγονότα και την Ιστορία ας κάνουμε μια μικρή “ξενάγηση” στα χρόνια αυτά από την Επανάσταση του 1821 μέχρι σήμερα για να δούμε το ρόλο της εκκλησίας σ’ αυτά... Ο απόηχος της Γαλλικής Επανάστασης το 1789 με τα μηνύματα περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ρουσό, Βολταίρος), Ορθολογισμού (Καρτέσιος) και Αθεΐας (Εγκυκλοπαιδιστές), αγγίζει το πρόβλημα της

κατεχόμενης από την Οθωμανική Αυτοκρατορία Ελλάδα, και διαμορφώνει νέα κοινωνικοπολιτικά κριτήρια στον υπάρχοντα, εντός και εκτός συνόρων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, Ελληνισμό. Μέσα στα επόμενα τριάντα χρόνια μεθοδεύεται η ιδέα της Απελευθέρωσης και της Επανάστασης.

Το σκιερό, όμως, ιερατικό μέγαρο απέτρεπε την εισροή του ανατέλλοντος δυτικού Διαφωτισμού και μεθόδευε την ασιατική αγραμματοσύνη, διακινώντας τη στατική και νοσηρή θεώρηση ότι πέραν της τυφλής υποταγής, καμία άλλη αρετή δεν είναι απαραίτητη για έναν καλό χριστιανό. Νοοτροπία και καθεστώς που εξυπηρετούσε απόλυτα τους Οθωμανούς, που δε θέλανε ανταρσίες στην αυτοκρατορία τους, ενώ παράλληλα κι η εκκλησία απολάμβανε στο ακέραιο όλα τα συμφωνημένα προνόμια.

Έτσι, λοιπόν, όταν ξεκίνησε η Επανάσταση του 1821 η εκκλησία μέσω του Πατριαρχείου ΤΗΝ ΑΦΟΡΙΣΕ όπως αφόρισε και τους επαναστάτες, το Ρήγα Φεραίο, αλλά και τον Υψηλάντη. Νάτη λοιπόν η επαίσχυντη απόφαση Αφορισμού: "... Εκείνους δε τους ασεβείς πρωταιτίους και απονενομημένους φυγάδας και αποστάτας ολεθρίους να τους μισείτε και να τους αποστρέφεστε και διανοία και λόγω, καθότι και η εκκλησία τους έχει μεμισημένους, και επισωρεύει κατ' αυτών τας παλαμναιοτάτας και φρικωδεστάτας αράς: ως μέλη σεσηπότα, τους έχει αποκεκομμένους της καθαράς και υγιαινούσης χριστιανικής ολομελείας. Ως παραβάται δε των Θείων νόμων και κανονικών διατάξεων... ΑΦΟΡΙΣΜΕΝΟΙ υπάρξειεν και κατηγορημένοι και αυγχώρητοι και μετά θάνατον (...)"

Ο αφορισμός, εκτός από την υπογραφή του πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, φέρει την υπογραφή του μητροπολίτη Ιεροσολύμων, καθώς και, μεταξύ άλλων, των μητροπολιτών Καισαρείας, Νικομήδειας, Δέρκων, Ανδριανουπόλεως, Βιζύης κλπ., κλπ. Έτσι λοιπόν να πούμε ότι όταν το Γενάρη του 1821 ο Παπαφλέσσας έφθασε στη Βοστίτσα (Αίγιο) για να ξεσηκώσει τους προκρίτους και τους αρχιερείς εναντίων των τούρκων κατακτητών, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός τον αποκάλεσε "εξωλέστατον" και "απατεώνα"! Ο ίδιος ο Παλαιών Πατρών Γερμανός στις πρώτες σελίδες των απομνημονευμάτων του - που διάβασα ο ίδιος με τα μάτια μου - ομολογεί ότι όταν ξεκίνησε ο ξεσηκωμός δεν ήταν στην Αγία Λαύρα, ούτε ύψωσε εκεί λάβαρα, όπως του "καταλογίζουν" μεταγενέστεροι και σημερινοί θαυμαστές του. Ο Παπαφλέσσας πάντως συνέχισε μετά τη Βοστίτσα το απελευθερωτικό του έργο ως το... Μανιάκι, μολονότι κεκοσμημένος με επίθετα όπως "απατεών" και "εξωλέστατος" από τον αρχιεπίσκοπο αλάβαρον...

Πολλά έχουν γραφτεί - και περισσότερα έχουν λεχθεί από τους άμβωνες - για το ρόλο του Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης και της ηγεσίας του κλήρου όχι μόνο κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, αλλά και κατά την ίδια την Επανάσταση του 1821. Διάφοροι είναι οι «μύθοι» που έχουν καλλιεργηθεί στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, οι οποίοι και έχουν συντηρηθεί μέχρι τις μέρες μας, αλλά και - ακόμη χειρότερα - έχουν γίνει και επίσημη Ιστορία της χώρας μας με τη μεταφορά τους στα σχολικά βιβλία. «Μύθοι» που αποσκοπούν στην απόκρυψη του πραγματικού ρόλου της ηγεσίας του κλήρου εκείνης της εποχής, αλλά - κυριότερα - στην απόκρυψη του λαϊκού παράγοντα και της ταξικής φύσης της ίδιας της Επανάστασης του 1821.

Ο Ριζοσπάστης είχε γράψει ένα πολύ καλό άρθρο για το ρόλο της Εκκλησίας στην Επανάσταση του 1821.

Ο «Ρ» έγραφε στις 25/3/2005: «... ακριβώς με αυτά τα γεγονότα και, όπως αποδεικνύει η ιστορική έρευνα, το Πατριαρχείο, όχι μόνο δεν ...«ευλόγησε» την Επανάσταση, αλλά αντιθέτως προχώρησε ακόμη και στον αφορισμό των ηγετών της. Ο ανώτερος κλήρος, όχι μόνο δεν ύψωσε το λάβαρο, αλλά αντιθέτως με επιστολές του ίδιου του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄, φρόντισε να καταδικάσει ως... διαβολική πράξη την όποια προσπάθεια ξεσηκωμού του λαού και να αφορίσει τους ηγέτες της. Και στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας η ηγεσία του κλήρου το μόνο που κοίταξε να υπηρετήσει ήταν τα δικά του συμφέροντα.

Ο ανώτερος κλήρος στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας είχε τεράστια εξουσία, κοσμική και πνευματική, χάρη στις ίδιες τις διατάξεις των Σουλτάνων. Χαρακτηριστικά είναι τα όσα μας πληροφορεί ο Γ. Κορδάτος στο έργο του «Η Κοινωνική Σημασία της Ελληνικής Επαναστάσεως του 1821»: «Κατά το καθιερωθέν νέον καθεστώς εις την εσκλαβωθείσαν Βαλκανικήν ο Πατριάρχης ήτο ο ανώτατος άρχων των ραγιάδων, ο απόλυτος ρυθμιστής των εκκλησιαστικών και θρησκευτικών ζητημάτων, με δικαιώματα μάλιστα δικαστικά εις περιπτώσεις αφορώσας το ιδιωτικόν δίκαιον. Ετσι - συνεχίζει ο Γ. Κορδάτος - ο ανώτερος κλήρος απέκτησεν εξουσίαν μεγαλυτέραν από εκείνην που είχε πρωτίτερα εις τον καιρόν της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας».

Ο Π. Πιπινέλης, πρώην πρεσβευτής και «υπουργός» Εξωτερικών της χούντας, γράφει στο έργο του «Πολιτική Ιστορία της Ελληνικής Επαναστάσεως» (Παρίσι 1928) ότι «το τμήμα τούτο του κλήρου (σ.σ.: αναφέρεται στον αρχιερατικό κλήρο και το Πατριαρχείο) έζη υπό συνθήκας πολιτικά τοιαύτας, ώστε να μη δύναται να ακολουθήση την ζωήν του Έθνους» και παρακάτω εκτιμά ότι έγινε «ξένος προς το πενθούν και πάσχον έθνος», ενώ ήταν «πολιτικώς ραδιούργος και

διπλωματικός εις την Κωνσταντινούπολιν διά να παρακολουθή τας απαιτήσεις της διεθνούς πολιτικής, ήτις επαίζετο γύρω από το Πατριαρχείον»!

Ετσι, δεν είναι τυχαίο ότι «η άνοδος στον Πατριαρχικό θρόνο είναι ζήτημα συναλλαγής και ανηθικών μέσων», όπως μας πληροφορεί ο Γ. Καρανικόλας στο έργο του «Ρασοφόροι - Συμμορία του Εθνους». Στο ίδιο έργο αναφέρει: «Η δράση του Πατριαρχείου και των δεσποτάδων στον 16ον και 17ον αιώνα αποτελεί στίγμα και μεγίστη εθνική συμφορά. Ετσι από το 1453 έως το 1821, σε 368 χρόνια, έχουμε 136 Πατριάρχες, δηλαδή λιγότερο από 3 χρόνια για τον καθένα...»!

Κλείνοντας τη σύντομη αναφορά μας στο ρόλο του Πατριαρχείου και του ανώτερου κλήρου τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, θα αναφέρουμε ένα ενδεικτικό απόσπασμα από το έργο του Γ. Κορδάτου «Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας» (τόμος 9): «Τόσο οι καλόγεροι που τότε είχαν μεγάλη δύναμη, όσο και η μεγάλη πλειοψηφία από τους Μητροπολίτες, είχαν συμφέρο να είναι τυφλά όργανα του Σουλτάνου, αφού τους άφηνε, όπως και πρώτα, να έχουν προνομιακή θέση μέσα σε κάθε πόλη και χωριό, να νέμονται τις εκκλησιαστικές μοναστηριακές περιουσίες και να έχουν και δικαιώματα που δεν τα είχαν πρώτα».

Ο ρόλος του Πατριαρχείου στην Επανάσταση

«Έχουν γραφεί πάρα πολλά για να μας πείσουν ότι στον Ιερό Αγώνα του Εικοσιένα οι ραγιαδες ξεσηκώθηκαν με την προτροπή και τις ευλογίες των πατριαρχών και των δεσποτάδων. Μεγαλύτερο ψέμα και ιστορική διαστρέβλωση απ' αυτό δεν υπάρχει και δεν μπορούσε να γίνει». Τα παραπάνω τα γράφει ο Γ. Καρανικόλας στο έργο του «Ρασοφόροι - Συμμορία του Εθνους», όπου μας πληροφορεί ότι η ηγεσία του κλήρου και το Πατριαρχείο και ο ίδιος ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄, όχι μόνον δε βοήθησαν στην υπόθεση της Επανάστασης, αλλά έφτασαν στο ακριβώς αντίθετο σημείο: Να αφορίσουν τους Επαναστάτες.

Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα με τη σειρά: Αμέσως μετά τη σύλληψη και την εκτέλεση του Ρήγα Φερραίου, το Πατριαρχείο, κατόπιν εντολής του ίδιου του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄, εκδίδει ένα φυλλάδιο με τίτλο «Πατρική Διδασκαλία», το οποίο αρχικά κυκλοφορεί στην Πόλη, αλλά στη συνέχεια σε όλη τη Βαλκανική και το εξωτερικό. Σαν πρόλογο του φυλλαδίου, η έκδοση έχει ποίημα που το συνέταξε ο Πρωτοψάλτης Ιακωβάκης και ήταν κάτι σαν «απάντηση» στο «Θούριο» του Ρήγα. Ανάμεσα στα άλλα αναφέρει: «Από την πρώτην του αρχήν ο κόσμος υπετάχθη / εις ένα πρώτον αρχηγόν, και έτζι εβαστάχθη. / Το κάθε γένος έλαβε τον εξουσιαστήν του, / και υπεκλίθη εις αυτόν μ' άκραν υποταγήν

του, / διά να φύγη τα πολλά εκ της μοναρχίας / συμβαίνοντα ολέθρια ή και πολυαρχίας» (!) και παρακάτω λέει: «Οι ναύται υποτάσσονται σ' ένα караβοκύρην, / και όλοι οι οικιακοί εις ένα οικοκύρην»! Με αυτό τον τρόπο η ηγεσία του κλήρου κάνει σαφές ότι είναι αντίθετη σε κάθε ενέργεια διατάραξης της καθεστηκυίας τάξης.

Και έτσι έγινε. Με την κήρυξη της Επανάστασης στη Μολδοβλαχία στις αρχές Μάρτη του 1821 από τον Υψηλάντη, ο Σουλτάνος αντέδρασε έντονα και κάλεσε τους πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής (Αγγλία, Γαλλία, Αυστρία και Ρωσία) στο παλάτι. Μόλις αντιλήφθηκε ότι καμιά από τις Δυνάμεις δεν είχαν ανάμειξη στο κίνημα, «πήρε απόφαση να δώσει αμνηστία στους επαναστάτες της Μολδοβλαχίας αν δήλωναν υποταγή εξαιρώντας μόνο τον Υψηλάντη και τον Μ. Σούτσο» (Γ. Κορδάτος, στο ίδιο). Απόφαση που δέχθηκαν με ιδιαίτερη χαρά οι μεγάλοι Φαναριώτες και ο Πατριάρχης Γρηγόριος, ο οποίος κάλεσε σε κοινή σύσκεψη για το θέμα τους Φαναριώτες δραγουμάνους της Πύλης και του στόλου, του παρεπιδημούντες Πατριάρχες και αρχιερείς, την Ιερά Σύνοδο, καθώς και τους Έλληνες μεγαλέμπορους, μεγαλοβιοτέχνες και προϊσταμένους των συντεχνιών για να πάρουν αποφάσεις. Στη σύσκεψη ήταν παρών και αντιπρόσωπος της Πύλης, ο οποίος και διάβασε το φερμάνι του Σουλτάνου (Γ. Κορδάτος, στο ίδιο).

Οι αποφάσεις της σύσκεψης ήταν ενδεικτικές. Δήλωσαν στο Σουλτάνο ότι: α) Το γένος δεν έχει γνώση για την ύπαρξη επαναστατικής Εταιρίας, β) αποδοκιμάζουν το κίνημα του Υψηλάντη και γ) είναι πρόθυμοι να συντρέξουν και ενισχύσουν την κραταιά βασιλεία για την καταστολή τέτοιων ολέθριων κινήματων. Επίσης πήραν την απόφαση να αφορίσουν τον Υψηλάντη και τον Μ. Σούτσο και όχι μόνο να διαβαστεί ο αφορισμός στις εκκλησίες, αλλά και να ειδοποιηθούν με χωριστή πατριαρχική εγκύκλιο οι Δεσποτάδες στις επαρχίες ότι το κίνημα του Υψηλάντη είναι ολέθριο και αντιχριστιανικό (Γ. Κορδάτος).

Αλλά ο Γρηγόριος και οι υπόλοιποι δεσποτάδες δε σταμάτησαν εκεί. Εβγαλαν τρεις επιστολές, στις οποίες όχι μόνο καταδικάζουν τους δύο ηγέτες της Φιλικής Εταιρίας, αλλά ισχυρίστηκε ότι οι επί γης εξουσίες είναι θεόπεμπτες, σταλμένες από το θεό, κατά συνέπεια όποιος οργανώνει ανταρσία εναντίον τους διαπράττει μέγιστο αμάρτημα και είναι σα να κινείται εναντίον του θεού!

Θα μπορούσε, βέβαια, κάποιος να πει ότι ο Πατριάρχης ήταν «στο στόμα του λύκου» και γι' αυτό το λόγο έβγαλαν αυτές τις εγκυκλίους. Η απάντηση σε αυτό το «επιχείρημα» έρχεται από τον Γ. Κορδάτο: «Οι

πραγματικοί πατριώτες που έχουν μεγάλα ηγετικά πόστα, θυσιάζονται σε τέτοιες στιγμές».

Τότε, για ποιο λόγο στις 10 Απρίλη του 1821 (Πάσχα) απαγχονίστηκε με διαταγή του Σουλτάνου ο Γρηγόριος Ε΄; Όπως μας πληροφορεί ο Γ. Κορδάτος, η ενέργεια αυτή ήταν ενταγμένη στο πλαίσιο των υπόγειων μαχών που δίνονταν μεταξύ Δεσποτάδων και Μητροπολιτών, που επωφθαλμιούσαν τον Πατριαρχικό θρόνο. Γράφει ο Γ. Κορδάτος: «Αν και ο Πατριάρχης Γρηγόριος αφόρισε τον Υψηλάντη και τους επαναστάτες και έστειλε εξάρχους στις επαρχίες με τους αφορισμούς και πανταχούσες σ' όλους τους Μητροπολίτες, προστάζοντας να διαβαστούν οι αφορισμοί, έπαψε να έχει την εμπιστοσύνη της τουρκικής κυβέρνησης γιατί βρέθηκαν Δεσποτάδες να τον συκοφαντήσουν ότι ήταν αρχηγός της Φιλικής Εταιρίας, άρα αρχισυνωμότης. Εκείνος που κατηγορήσε και συκοφάντησε τον Γρηγόριο ήταν ο Μητροπολίτης Πισίδας Ευγένιος». Ο τελευταίος αγορεύτηκε ως νέος Πατριάρχης καθ' υπόδειξη του Σουλτάνου...

Ποιος ύψωσε το λάβαρο;

Ένας από τους μεγαλύτερους «μύθους», που έχει μείνει «ανεξίτηλος» στο πέρασμα των χρόνων είναι ότι ο Παλαιών Πατρών Γερμανός «ύψωσε το λάβαρο της Επανάστασης». Ωστόσο, όλοι οι ιστορικοί μελετητές και αναλυτές - ακόμη και οι αστοί - συνηγορούν πως κάτι τέτοιο είναι απόλυτα ανακριβές. Και όλοι καταμαρτυρούν πως ο Π. Π. Γερμανός όχι μόνο δεν κήρυξε την Επανάσταση, αλλά, αντιθέτως, «σύρθηκε σε αυτή», κάτω από την πίεση του ίδιου του λαού, αλλά και των ίδιων των γεγονότων.

Οι ηγέτες της Φιλικής Εταιρίας έστειλαν στο Μοριά, για να κάνει τον εκεί λαό κοινωνό της Επανάστασης, τον Παπαφλέσσα, ένα από τα πλέον ενεργητικά μέλη της ίδιας της Εταιρίας και ιερωμένο. Η επιλογή του, όπως μας πληροφορεί ο Γ. Κορδάτος στην «Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας» (τόμος 10), έγινε για δύο λόγους: «Πρώτα ήταν κληρικός και το ράσο έκρυβε εκείνον τον καιρό πολλά, άνοιγε τις πόρτες των φτωχών και πλουσίων και δεν έδινε υποψίες στους Τούρκους. Δεύτερο ο Παπαφλέσσας είχε πολλά προσόντα. Είχε καλή μόρφωση, δεν ήταν Ιησουίτης, η γλώσσα του έκοβε και ήταν ατρόμητος».

Από την άλλη, ο Δεσπότης Π. Π. Γερμανός δεν ήταν καν έμπιστος της Εταιρίας, αν και μέλος της, αφού σύμφωνα πάλι με τον Κορδάτο (στο ίδιο) «ο Γερμανός μνήθηκε από τον απόστολο της Φιλικής Εταιρίας Αν. Πελοπίδα. Αν και ο Πελοπίδας είχε αυστηρή διαταγή να μην πλησιάσει

τον Γερμανό γιατί θεωρούντανε ύποπτος, αυτός παράκουσε, πήγε και τον αντάμωσε και λέγοντάς του πολλά ψέματα, πως τάχα ήταν ο τσάρος, ο Καποδίστριας και άλλοι πίσω από την Εταιρία, τον κατάφερε να γίνει μέλος. Ο Πελοπίδας παράκουσε γιατί ο Γερμανός είχε μεγάλο κύρος όχι μόνο στην Αχαΐα, αλλά και σ' όλη την Πελοπόννησο».

Το Γενάρη του '21 ο Παπαφλέσσας φτάνει στην Πελοπόννησο. «Οι τρανοί προεστοί και ο Δεσπότης Παλαιών Πατρών Γερμανός, που ήταν από καιρό μνημένος στην Εταιρία, άμα έμαθαν τον ερχομό του Παπαφλέσσα δεν ήξεραν τι να κάνουν. Επесαν λοιπόν του πεθαμού» (Γ. Κορδάτος, στο ίδιο). Λίγες μέρες αργότερα στη Βοστίτζα (Αίγιο) έγινε μια συνάντηση μεταξύ των προυχόντων, του Π. Π. Γερμανού και του Παπαφλέσσα, όπου για μια ακόμη φορά φαίνεται ο αντιδραστικός ρόλος του Δεσπότη. Εκεί ο Φλέσσας τους ενημερώνει πως όλα είναι έτοιμα για να αρχίσει η Επανάσταση. Προύχοντες και Γερμανός αντιδρούν. Σύμφωνα με μαρτυρίες της εποχής («Απομνημονεύματα Φωτάκου», «Απομνημονεύματα Γερμανού», Φραντζή «Επίτομ. Ιστορία Αναγεν. Ελλάδος» κλπ.), εκτυλίχτηκε διάλογος στον οποίο ο Γερμανός αποκαλεί τον Παπαφλέσσα απατεώνα, εξωλέστατο και μιαρό.

Και ο Γ. Καρανικόλας στο έργο «Ρασοφόροι», αφού παίρνει υπόψη τα παραπάνω ιστορικά γεγονότα, καταλήγει: «Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός δεν κήρυξε την Επανάσταση. Σύρθηκε στην Επανάσταση, γιατί δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς, φοβούμενος μη χάσει το κεφάλι του». Αντίστοιχη είναι και η θέση που διατυπώνει ο Β. Κρεμμυδάς, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, διευθυντής των «Αρχείων Πρωθυπουργού», ο οποίος με άρθρο στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» (22.3.2005) σημειώνει: «Η σημερινή ηγεσία της Εκκλησίας δεν επιμένει να αναδείξει πρωτεύοντα ρόλο της πριν από σχεδόν διακόσια χρόνια προκατόχου της, πολύ περισσότερο που ο μόνος με πρωταγωνιστικό ρόλο ιερωμένος παραήταν επαναστάτης». Και συνεχίζει: «Έπρεπε λοιπόν να εξαφανιστεί από την κατά την Εκκλησία εθνική Ιστορία ο Παπαφλέσσας και να εφευρεθεί ρόλος που τη βόλευε. Προκειμένου να συνδεθεί η Εκκλησία με το Έθνος κατασκευάστηκε ένας από τους πιο ανθεκτικούς ιστορικούς μύθους: Ο επίσκοπος Π. Πατρών Γερμανός ύψωσε το λάβαρο-σημαία της Επανάστασης στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, κήρυξε δηλαδή την ελευθερία του Έθνους, την κήρυξε η Εκκλησία».

Ο ίδιος φέρνει στο φως της δημοσιότητας «ένα άγνωστο έως τώρα τεκμήριο», το οποίο «δείχνει καθαρά πώς κατασκευάστηκαν οι ιστορικοί μύθοι από την Εκκλησία». Και συνεχίζει: «Τον Μάιο του 1889 ένας πρωτοσύγκελος βεβαίωσε ότι ο Π. Π. Γερμανών ευλόγησε τα όπλα,

ύψωσε τη σημαία και "ανεκήρυξε την ανεξαρτησίαν της πατρίδος". Ο εν λόγω πρωτοσύγκελος - αναφέρει παρακάτω - είχε γεννηθεί το 1797, ήταν δηλαδή το 1821 24 ετών, το 1889 όμως ήταν 92 ετών. Εχουμε λοιπόν, κάποιον, ο οποίος σε ηλικία 92 ετών θυμόταν με απίστευτες λεπτομέρειες - και βεβαίως επισήμως - γεγονότα που απείχαν 68 χρόνια!».

Αν σε όλα αυτά, προσθέσουμε και το πλέον αδιάσειστο στοιχείο ότι η Επανάσταση ξεκίνησε πολύ νωρίτερα - ήδη στις 23 Μαρτίου η Καλαμάτα ήταν ελεύθερη «από τα ένοπλα τμήματα των Μανιατών με τον Πετρόμπεη, Αναγνωσταρά, Κολοκοτρώνη, Παπαφλέσσα» (Γ. Καρανικόλα, στο ίδιο) - αντιλαμβανόμαστε πως το λάβαρο της Επανάστασης είχε υψωθεί πολύ νωρίτερα και όχι, φυσικά, από τον Π. Π. Γερμανό...

Αυτά συνέβησαν τότε. Αλλά και αργότερα η εκκλησία - για να έρθουμε σε ποιο κοντινά μας χρόνια - αναθεμάτισε και το Βενιζέλο και συμμετείχε ενεργά στη δικτατορία του Μεταξά... Ας δούμε όμως τι συνέβη τον καιρό της Γερμανικής κατοχής στη χώρα μας. Κατ' αρχάς ο ίδιος ο αρχιεπίσκοπος της εποχής, ο Δαμασκηνός, ανέβηκε στο θρόνο του λόγω της εκλεκτικής του σχέσης με την κατοχική "κυβέρνηση" του Τσολάκογλου. Μάλιστα σε επιστολή του προς τον Τσολάκογλου (και αφού είχε με τη βοήθεια του τελευταίου καταλάβει την Αρχιεπισκοπή) ο Δαμασκηνός χαρακτήριζε τη συνθηκολόγηση με τους κατακτητές σαν "μέτρον ανάγκης"...

Στα χρόνια του εμφυλίου, αλλά και κατοπινά, η εκκλησία δηλώνει πάντα πίστη στις "εθνικές" δυνάμεις της πολιτικής ζωής του τόπου και επομένως οι εγκύκλιοι της Ιεράς Συνόδου που καταδικάζουν τον απελευθερωτικό αγώνα και τους αριστερούς, είναι στην ημερήσια διάταξη. Δεν είναι τυχαίο ότι αρκετά χρόνια αργότερα, το 1984, το ένα τρίτο των μελών της Ιεράς Συνόδου είχε προϋπηρεσία στο στρατό κατά την περίοδο του Εμφυλίου! Ορισμένοι μάλιστα από τους αρχιμανδρίτες εκείνης της εποχής, που αργότερα έγιναν ισχυροί μητροπολίτες, εκτός των άλλων υπηρέτησαν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης στη Μακρόνησο. Η επίσημη εκκλησία υπήρξε, όμως, ανέκαθεν και κήρυκας του σκοταδισμού και στον τομέα της σκέψης, πολύ δε περισσότερο της δράσης, όσον αφορά την κατοχύρωση προοδευτικών μέτρων στο χώρο της εκπαίδευσης (άλλωστε οι μαθητές το 1999 ήταν οι τελευταίοι που έμαθαν τι σημαίνει να "αποκηρύσσει" τον αγώνα τους η εκκλησία, όπως συνέβη με τις δηλώσεις του κυρίου Χριστόδουλου). Έτσι πνευματικοί άνθρωποι της χώρας μας βρέθηκαν κατά καιρούς στο στόχαστρο της εκκλησίας. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση με τους "μαλλιαρούς"-δημοτικιστές. Τότε με παρέμβαση της Ιεράς Συνόδου τον Ιούλη του 1925 για να αντιμετωπιστούν οι "άθεοι" δημοτικιστές το κράτος απομακρύνει

το Γενάρη του 1926 από τις θέσεις τους τούς "επικίνδυνους" για την πνευματική υγεία των παιδιών μας τους εκπαιδευτικούς Γληνό, Ιορδανίδη, Δελμούζο, Ρόζα Ιμβριώτη, Παπαμαύρο και Κώστα Βάρναλη. Επιπλέον το κράτος καταργεί και την Παιδαγωγική Ακαδημία. Λίγα χρόνια αργότερα, το 1954, στο στόχαστρο της Ιεράς Συνόδου μπαίνει και ο Καζαντζάκης. Τα έργα του "Καπετάν Μιχάλης" και "Ο τελευταίος Πειρασμός" προκαλούν τη μήνιν του ιερατείου. Η Ιερά Σύνοδος ζητά από το Πατριαρχείο να αφορίσει τα βιβλία, αλλά ο σάλος που προκαλείται αποσοβεί μια τέτοια εξέλιξη. Είναι προφανές ότι το νήμα που συνδέει εκείνους που αφόρισαν το Λασκαράτο, που κινήγησαν το Γληνό, το Βάρναλη και τον Καζαντζάκη, είναι το ίδιο νήμα που ένωσε τον Χριστόδουλο με τους αφρίζοντες "χριστιανούς" της "λαοσύναξης" της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας...

ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΩΝ

Το ρόλο που έπαιξε η εκκλησία στην περίοδο της χούντας του "Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών" τον γνωρίζουν άπαντες. Ο Μητροπολίτης Κυθήρων Μελέτιος μας έδωσε τότε μια σαφή εικόνα της στάσης της εκκλησίας απέναντι στο δικτατορικό καθεστώς: "Οι αγώνες ημών υπήρξαν μακροί, σταθεροί και πιστοί. Εδικαιώθημεν! Ηλθεν η Επανάσταση της 21ης Απριλίου 1967, ως από μηχανής Θεός. Επεζητούμεν μίαν τοιαύτην μεταβολήν. Ηπλωσεν ο Θεός την χείρα του. Εφθασεν αληθώς Σωτήρ εις την κατάλληλον στιγμήν"! Ποιος δεν θυμάται τον πνευματικό πατέρα του μακαριστού Χριστόδουλου (όταν διάβαζε και δεν πρόσεξε ότι είχαμε χούντα), τον Ιερόνυμο και τα πάρε δώσε με τους πραξικοπηματίες; Όμως ο ίδιος ο Χριστόδουλος την περίοδο εκείνη αρθρογραφούσε στον "Ελεύθερο Κόσμο" του Κωνσταντόπουλου, τη γνωστή φασιστική φυλλάδα και υπήρξε μέλος της "Ζωής" ενός παραθρησκευτικού σωματείου που στέλεχός της ήταν ο Ιερόνυμος, ο πρωθιερέας της Φρειδερίκης και εκλεκτός της χούντας των συνταγματαρχών. Φίλος και "εν Θεώ αδελφός" ο Χριστόδουλος τότε και με τον μητροπολίτη Θεσσαλονίκης, Παρασκευόπουλο που "άφησε εποχή" με την περίφημη προσφώνησή του στη Δέσποινα Παπαδοπούλου, τη γυναίκα του δικτάτορα, που την παρομοίαζε με την... Παναγία!

ΥΓ: Το κείμενο του αφορισμού των Αλεξάνδρου Υψηλάντη και Μιχαήλ Σούτσου υπεγράφη από τον Γρηγόριο τον Ε' και τους άλλους "αγίους" ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ώστε να προκαλεί πραγματική φρίκη. {Γρηγόριος ελέω Θεού αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης. Οι τω καθ' ημάς αγιωτάτω, πατριαρχικώ, αποστολικώ και οικουμενικώ θρόνω υποκείμενοι ιερώτατοι μητροπολίται και υπέρτιμοι και

θεοφιλέστατοι αρχιεπίσκοποι τε και επίσκοποι, εν αγίω Πνεύματι αγαπητοί αδελφοί και συλλειτουργοί, και εντιμότατοι κληρικοί της καθ' ημάς του Χριστού μεγάλης εκκλησίας και εκάστης επαρχίας ευλαβέστατοι ιερείς και οσιότατοι ιερομόναχοι, οι ψάλλοντες εν ταις εκκλησίαις της Πόλεως, του Γαλατά και όλου του Καταστένου και απανταχού, και λοιποί απαξάπαντες ευλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα εν Κυρίω ημών αγαπητά, χάρις εΐη υμίν και ειρήνη παρά Θεού, παρ' ημών δε ευχή, ευλογία και συγχώρεσις.

Η πρώτη βάσις της ηθικής, ότι είναι η προς τους ευεργετούντας ευγνωμοσύνη είναι ηλίου λαμπρότερον και όστις ευεργετούμενος αχαριστεί είναι ο κάκιστος των ανθρώπων. Αυτήν την κακίαν βλέπομεν πολλαχού στηλιτευομένην και παρά των ιερών γραφών και παρ' αυτού του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού ασυγχώρητον, καθώς έχομεν το παράδειγμα του Ιούδα. Όταν δε η αχαριστία ήναι συνωδευμένη και με πνεύμα κακοποιόν και αποστατικόν εναντίον την κοινής ημών ευεργέτιδος και τροφού, κραταιάς και αηττήτου βασιλείας, τότε εμφανίει και τρόπον αντίθεον, επειδή ουκ έστι, φησί, βασιλεία και εξουσία ειμή υπό Θεού τεταγμένη" όθεν και πας ο αντιτατόμενος αυτή τήθεόθεν εφ' ημάς τεταγμένη κραταιά βασιλεία, τη του Θεού διαταγή ανθέστηκε. Και τα δύο ταύτα ουσιώδη και βάσιμα ηθικά και θρησκευτικά χρέη κατεπάτησαν με απαραδειγμάτιστον θρασύτητα και αλαζονείαν ο, τε προδιορισθείς της Μολδαυίας ηγεμών ως μηώφειλε, Μιχαήλ, και ο του γνωστού αγνώμονος και φυγάδος Υψηλάντου αγνώμων υιός Αλέξανδρος Υψηλάντης. Εις όλους τους ομογενείς μας είναι γνωστά τα άπειρα ελέη, όσα η αένναος της εφ' ημάς τεταγμένης κραταιάς βασιλείας πηγή εξέχεεν εις τον κακόβουλον αυτόν Μιχαήλ" από μικρού και ευτελούς τον ανύψωσεν εις βαθμούς και μεγαλεία" από αδόξου και ασήμου τον προήγαγεν εις δόξας και τιμάς" τον επλούτισε, τον περιέθαλψε, τέλος πάντων τον ετίμησε και με τον λαμπρότατον της ηγεμονίας αυτής θρόνον και τον κατέστησεν άρχοντα λαών.

Αυτός όμως, φύσει κακόβουλος ων, εφάνη τέρας έμψυχον αχαριστίας και συνεφώνησε μετά του Αλεξάνδρου Υψηλάντου, υιού του δραπέτου και φυγάδος εκείνου Υψηλάντου, όστις παραλαβών μερικούς ομοίους του βοηθούς ετόλμησε να έλθη αίφνης εις την Μολδαυίαν, και αμφοτέροι απονενοημένοι επίσης, αλαζόνες και δοξομανείς, ή μάλλον ειπειν, ματαιόφρονες, εκήρυξαν του γένους ελευθερίαν και με την φωνήν αυτήν εφείλκυσαν πολλούς των εκεί κακοήθεις και ανοήτους, διασπείραντες και αποστόλους εις διάφορα μέρη δια να εξαπατήσωσι και να εφελκύσωσιν εις τον ίδιον της απωλείας κρημνόν και άλλους πολλούς των ομογενών μας. Διά να δυνηθώσι δε τρόπον τινά να ενθαρρύνωσι τους ακούοντας μετεχειρίσθησαν και το όνομα της Ρωσσικής Δυνάμεως, προβαλλόμενοι, ότι και αυτή είναι σύμφωνος με τους στοχασμούς και τα κινήματά των"

πρόβλημα διόλου ψευδές και ανύπαρκτον, και μόνον της ιδικής των
κακοβουλίας και ματαιοφροσύνης γέννημά τε και αποκύημα" επειδή, εν
ω το τοιούτον είναι αδύνατον ηθικώς και πολλής προξένον μομφής εις
την ρωσικήν αυτοκρατορίαν, και ο ίδιος ενταύθα εξοχώτατος πρέσβυς
αυτής έδωκεν έγγραφον πληροφορίαν, ότι ουδεμίαν ή είδησιν ή μετοχήν
έχει το ρωσικόν κράτος εις αυτήν την υπόθεσιν, καταμεμφόμενον
μάλιστα και αποτροπιαζόμενον του πράγματος της βδελυρίαν" και
προσεπιπλέον η αυτού εξοχότης ειδοποίησεν εξ επαγγέλματος τα
διατρέχοντα, υπομνήσας το βασιλείον κράτος, ότι ανάγκη πάσα να
φροντίση ευθύς εξ αρχής τον αποσκορακισμόν και την διάλυσιν των
τοιούτων κακών" και τόσον εκ της ειδοποίησεως τούτης, όσον και από τα
έγγραφα, τα οποία επιάσθησαν από μέρος των μουχαφίσιδων των
βασιλικών σερχατίων, και από άλλους πιστούς ομογενείς
επαρρησιάζθησαν, έγινε γνωστή εις το πολυχρόνιον κράτος η ρίζα και η
βάσις όλου αυτού του κακοήθους σχεδίου. Με τοιαύτας ραδιουργίας
εσχημάτισαν την ολεθρίαν σκηνήν οι δύο ούτοι και οι τούτων
συμπράκτορες φιλελεύθεροι, μάλλον δε μισελεύθεροι, και επεχείρησαν
εις έργον μιαιρόν, θεοστυγές και ασύνετον, θέλοντες να διαταράξωσι την
άνεσιν και ησυχίαν των ομογενών μας πιστών ραγιάδων της κραταιάς
βασιλείας, την οποίαν απολαμβάνουσιν υπό την αμφιλαφή αυτής σκιάν
με τόσα ελευθερίας προνόμια, όσα δεν απολαμβάνει άλλο έθνος υποτελές
και υποκείμενον, ζώντες ανενόχλητοι με τας γυναίκας και τα τέκνα των,
με τας περιουσίας και καταστάσεις, και με την ύπαρξιν της τιμής των, και
κατ" εξοχήν με τα προνόμια της θρησκείας, ήτις διεφυλάχθη και
διατηρείται ασκανδάλιστος μέχρι της σήμερον επί ψυχική ημών σωτηρία.
Αντί λοιπόν φιλελευθέρων εφάνησαν μισελεύθεροι, και αντί φιλογενών
και φιλοθρήσκων εφάνησαν μισογενείς, μισόθρησκοι και αντίθεοι,
διοργανίζοντες, φευ, οι ασυνείδητοι με τα απονενομημένα κινήματά των
την αγανάκτησιν της ευμενούς κραταιάς βασιλείας εναντίον των
ομογενών μας υπηκόων της, και σπεύδοντες να επιφέρωσι κοινόν και
γενικόν τον όλεθρον εναντίον παντός του γένους. Και αγκαλά είναι
γνωστόν, ότι, όσοι είναι κατηρτισμένοι τω όντι εις την ευσέβειαν, όσοι
νουνεχείς και τίμιοι και των ιερών κανόνων και θείων νόμων ακριβείς
φύλακες δεν θέλουν δώσει ευηκοίαν εις τας ψευδολογίας των αχρείων
εκείνων και κακόβουλων" επειδή όμως είν" ενδεχόμενον να
σηνηρπάσθησάν τινές και παρασυρθώσι και άλλοι, διά τούτο
προκαταλαμβάνοντες εκ προνοίας εκκλησιαστικής υπαγορεύομεν πάσιν
υμίν τα σωτήρια, και γράφοντες μετά των περί ημας ιερωτάτων
συναδελφών, του μακαριωτάτου πατριάρχου των Ιεροσολύμων, των
εκλαμπροτάτων και περιφανεστάτων προυχόντων του γένους, των
τιμιωτάτων πραγματευτών, των αφ" εκάστου ρουφετίου προκριωτέρων
και όλων των εν τη βασιλευούση ορθοδόξων μελών εκάστης τάξεως και
εκάστου βαθμού, συμβουλευόμεν και παραινούμεν και εντελλόμεθα και

παραγγέλλομεν πάσιν υμίν τοις κατά τόπον αρχιερεύσι, τοις ηγουμένοις των ιερών μοναστηρίων, τοις ιερεύσι των εκκλησιών, τοις πνευματικούς πατράσι των ενοριών, τοις προεστώσι και ευκαταστάτοις των κωμοπόλεων και χωρίων, και πάσιν απλώς τοις κατά τόπον προκρίτοις να διακηρύξετε την απάτην των ειρημένων κακοποιών και κακοβούλων ανθρώπων, και να τους αποδείξετε και να τους στηλιτεύσετε πανταχού ως κοινούς λυμεώνας και ματαιόφρονας, και να προσέχετε όσον το δυνατόν εις τας απάτας αυτών και ραδιουργίας, γινώσκοντες, ότι η μόνη απόδειξις της αθώτητος των είναι να εμφανίσωσιν όσα γράμματα λάβωσι τυχόν εις χείρας περί της αυτής υποθέσεως, ή ειδήσεις μάθωσι, και να παρρησιάσωσιν οι μεν ενταύθα εν βασιλευούση προς ημάς, οι δ' εν τοις έξω μέρεσιν εις τους κατά τόπον αρχιερείς και τους διοριζομένους παρ' ημών εκκλησιαστικούς εξάρχους και τους βασιλικούς εξουσιαστάς και διοικητάς, δηλοποιούντες και παραδίδοντες και εκείνους τους απλουστέρους, όσοι ήθελαν φωραθή ότι ενεργούν ανοίκεια του ρεαγιαδικού χαρακτήρος" καθότι οι τοιούτοι διαταράττουσι την γενικήν ησυχίαν, και κατακρημνίζουσι τους αδυνάτους και αθώους ομογενείς μας εις της απωλείας το βάραθρον. Και τόσον υμείς οι αρχιερείς, οι μοναστηριακοί, οι ιερωμένοι, και οι προεστώτες και ευκατάστατοι και πρόκριτοι εκάστου τόπου με την άγρυπνον προσοχήν σας, όσον και οι λοιποί εκάστης τάξεως και βαθμού άνθρωποι με τας εκ μέρους σας αδιαλείπτους συμβουλάς και νουθεσίας, και κατά τας πατρικάς και προνοητικάς εκκλησιαστικάς ημών οδηγίας και παραινέσεις να γενήτε εδραίοι και αμετακίνητοι επί του κέντρου του ρεαγιαλικίου, και εξ όλης ψυχής και καρδίας σας να διαφυλλάττετε την πίστιν και κάθε υποταγήν και ευπείθειαν εις αυτήν την θεόθεν εφ' ημάς τεταγμένην κραταιάν και αήττητον βασιλείαν, και να αποδεικνύετε εντελώς με όλα τα πραγματικά της ειλικρινείας σημεία" καθότι η μετ' ευχαριστίας και ειλικρινείας υποταγή χαρακτηρίζει και την προς Θεόν αγάπην και πίστιν, και την προς τας θείας αυτού εντολάς και τας υπαγορεύσεις των θείων νόμων και ιερών κανόνων υπακοήν, και την ευγνωμοσύνην της καρδίας ημών διά τ' άπειρα ελέη, οπού απολαμβάνομεν παρά της βασιλικής φιλανθρωπίας. Επειδή δε προς τοις άλλοις εγένετο γνωστόν, ότι οι το σατανικόν της δημεγερσίας φρόνημα επινοήσαντες, και εταιρίαν τοιαύτην συστησάμενοι προς αλλήλους συνεδέθησαν και με τον δεσμόν του όρκου, γινωσκέτωσαν, ότι ο όρκος αυτός είναι όρκος απάτης, είναι αδιάκριτος, και όμοιος με τον όρκον του Ηρώδου, όστις, διά να μη φανή παραβάτης του όρκου του, απεκεφάλισεν Ιωάννην τον βαπτιστήν. Αν ήθελεν αθετήσκει τον παράλογον όρκον του, τον οποίον επενόησεν η άλογος επιθυμία του, έξη βέβαια τότε ο θείος πρόδρομος" ώστε ενός απλού όρκου επιμονή έφερε τον θάνατον του προδρόμου. Η επιμονή άρα του όρκου εις διατήρησιν των υποσχεθέντων παρά της φατρίας αυτής, πραγματευομένης ουσιωδώς την απώλειαν ενός ολοκλήρου γένους,

πόσον είναι ολεθρία και θεομίσητος είναι φανερόν" εξ εναντίας, η αθέτησις του όρκου αυτού, απαλλάττουσα το γένος εκ των επερχομένων απαραμυθήτων δεινών, είναι θεοφιλής και σωτηριώδης. Διά τούτο τη χάριτι του παναγίου Πνεύματος έχει η εκκλησία αυτόν διαλελυμένον, και αποδέχεται και συγχωρεί εκ καρδίας τους μετανοούντας και επιστρέφοντας, και την προτέραν απάτην ομολογούντας, και το πιστόν ρεαγιαλίκι αυτών εναγκαλιζομένους ειλικρινώς.

Ταύτα αμέσως να κοινολογήσετε εις όλους του γνωστούς σας, και να κατασταθήτε όλοι προσεκτικώτεροι, ανατρέποντες και διαλύοντες ως αραχνιώδη υφάσματα, όσα η απάτη και η κακοβουλία των πρωταιτίων εκείνων καθ' οιονδήτινα τρόπον συνέπλεξε. Επειδή, εάν, ο μη γένοιτο, δεν ήθελε καθαρισθή η θανατηφόρος αύτη λύμη, και φωραθώσί τινες τολμώντες εις επιχειρήματα εναντία των καθηκόντων του ρεαγιαλικίου, κοντά οπού οι τοιούτοι έχουσι να παιδευθώσι χωρίς ελέους και οικτιρμών (μη γένοιτο, Χριστέ βασιλεύ!) αμέσως θέλει εξαφθή η δικαία οργή του κράτους του καθ' ημών, και ο θυμός τής εκδικήσεως γενικός των εχλιϊσλάμιδων, και θέλουν εκχυθή τόσων αθών αίματα αδίκως και παραλόγως, καθώς αποκριματίστως ταύτα πάντα διεσάλπισεν η κραταιά και αήττητος βασιλεία διά του εκδοθέντος και επ' ακροάσει κοινή ημών αναγνωσθέντος υψηλού βασιλικού προσκυνητού ορισμού.

Εκείνους δε τους ασεβείς πρωταιτίους και απονενοημένους φυγάδας και αποστάτας ολεθρίους να τους μισήτε και να τους αποστρέψετε και διανοία και λόγω, καθότι και η εκκλησία και το γένος τους έχει μεμισημένους, και επισωρεύει κατ' αυτών τας παλαμναιοτάτας και φρικωδεστάτας αράς" ως μέλη σεσηπότα, τους έχει αποκεκομμένους της καθαράς και υγιαινούσης χριστιανικής ολομελείας" ως παραβάται δε των θείων νόμων και κανονικών διατάξεων, ως καταφρονηταί του ιερού χρήματος της προς τους ευεργέτας ευγνωμοσύνης και ευχαριστίας, ως εναντίοι ηθικών και πολιτικών όρων, ως την απώλειαν των αθών και ανευθύνων ομογενών μας ασυνειδήτως τεκταινόμενοι, αφωρισμένοι υπάρχειεν και κατηραμένοι και ασυγχώρητοι, και μετά θάνατον άλυτοι, και τω αιωνίω υπόδικοι αναθέματι, και αυτοί, και όσοι τοις ίχνεσιν αυτών κατηκολούθησαν του λοιπού, αν μη θελήσωσιν εννοήσαι την αρπαγήν και απάτην, και επιστραφήναί τε και βαδίσαι την ευθείαν της σωτηρίας οδόν, αν δεν αναλάβωσιν, ό εστι, τον εντελή χαρακτήρα του ρεαγιαδικού αυτών επαγγέλματος.

Τα αυτά δε και κατά της αρχιερωσύνης σας και ιερωσύνης σας επανατεινόμεν, εαν μη βαδίσετε, εις όσα εν Πνεύματι αγίω αποφαινόμεθα δια του παρόντος εκκλησιαστικώς, εαν δεν δείξετε εν έργω την επιμέλειάν σας και προθυμίαν εις την διάλυσιν των σκευωριών, εις την αναστολήν των καταχρήσεων και αταξιών, εις την επιστροφήν των πλανηθέντων, εις την άμεσον και έμμεσον καταδρομήν και

εκδίκησιν των επιμενόντων εις τα αποστατικά φρονήματα, εαν δεν συμφωνήσετε τη εκκλησία του Θεού, και, εν ενί λόγω, εαν καθ' οιονδήποτε τρόπον δολιευθήτε και κατενεχθήτε κατά της κοινής ημών ευεργέτιδος κραταιάς βασιλείας, έχομεν υμάς αργούς πάσης ιεροπραξίας, και τη δύναμει του πανάγιου Πνεύματος εκπτώτους του βαθμού της αρχιεροσύνης και ιεροσύνης και το πυρί της γεέννης ενόχους, ως την κοινήν του γένους απώλειαν προτιμήσαντας. Ούτω τοίνυν γινώσκοντες, ανανήσατε προς Θεού και ποιήσατε καθώς γράφομεν εκκλησιαστικώς και γενικώς παρακελεύόμεθα, και μη άλλως εξ αποφάσεως, ότι περιμένομεν κατά τάχος την αισίαν των γραφομένων αποπεράτωσιν, ίνα και η του θεού χάρις και το άπειρον έλεος είη μετά πάντων υμών.} αωκα" εν μηνί Μαρτίω.

Υπεγράφη συνοδικώς επάνωθεν του ιερού θυσιαστηρίου παρά της ημών μετριότητος και της μακαριότητός του και πάντων των συναδέλφων αγίων αρχιερέων.

Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως αποφαίνεται.

Ο Ιεροσολύμων Πολύκαρπος συναποφαίνεται.

Ο καισαρίας Ιωαννίκιος.

Ο Νικομηδείας Αθανάσιος.

Ο Δέρκων Γρηγόριος.

Ο Αδριανουπόλεως Δωρόθεος.

Ο Βιζύης Ιερεμίας.

Ο Σίφνου Καλλίνικος.

Ο Ηρακλείας Μελέτιος.

Ο Νικαίας Μακάριος.

Ο Θεσσαλονίκης Ιωσήφ.

Ο Βερροίας Ζαχαρίας.

Ο Λυδιμοτοίχου Καλλίνικος.

Ο Βάρνης Φιλόθεος.

Ο Ρέοντος Διονύσιος.

Ο Κυζίκου Κωνστάντιος.

Ο Χαλκηδόνας Γρηγόριος.

Ο Τουρνόβου Ιωαννίκιος.

Ο Πισειδίας Αθανάσιος.

Ο Δρύστας Άνθιμος.

Ο Σωζοπόλεως Παΐσιος.

Ο Φαναρίου και Φερσάλων Δαμασκηνός.

Ο Ναυπάκτου και Άρτης Άνθιμος.

**Ο Αφορισμός της Επανάστασης του 1921
από τον Πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄**

Το παρακάτω κατάππυστο κείμενο συνέταξε ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος Ε΄. Με το κείμενο αυτό ο Πατριάρχης Γρηγόριος αφορίζει και καταδικάζει την Επανάσταση του 1821. Πρωτοδημοσιεύθηκε στο ελληνικό περιοδικό «*Λόγιος Ερμής*» που τυπώνονταν στην Βιέννη της Αυστρίας. Το κείμενο αναφέρεται κι αργότερα στο βιβλίο Ιστορίας του Ιωάννη Φιλήμονος, του 1856. Φυσικά αυτό το κείμενο δεν διδάσκεται στα ελληνικά σχολεία.

«Έχουν γραφεί πάρα πολλά για να μας πείσουν ότι στον Ιερό Αγώνα του Εικοσιένα οι ραγιάδες ξεσηκώθηκαν με την προτροπή και τις ευλογίες των πατριαρχών και των δεσποτάδων.

Μεγαλύτερο ψέμα και ιστορική διαστρέβλωση απ' αυτό δεν υπάρχει και δεν μπορούσε να γίνει». Τα παραπάνω τα γράφει ο Γ. Καρανικόλας στο έργο του «Ρασοφόροι - Συμμορία του Έθνους», όπου μας πληροφορεί ότι η ηγεσία του κλήρου και το Πατριαρχείο και ο ίδιος ο Πατριάρχης **Γρηγόριος Ε΄**, όχι μόνον δε βοήθησαν στην υπόθεση της Επανάστασης, αλλά έφτασαν στο ακριβώς αντίθετο σημείο: Να αφορίσουν τους Επαναστάτες.

Γράφει ο Ριζοσπάστης στις 25 Μαρτίου 2005: «Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα με τη σειρά: Αμέσως μετά τη σύλληψη και την εκτέλεση του **Ρήγα Φερραίου**, το Πατριαρχείο, κατόπιν εντολής του ίδιου του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄, εκδίδει ένα φυλλάδιο με τίτλο «**Πατρική Διδασκαλία**», το οποίο αρχικά κυκλοφορεί στην Πόλη, αλλά στη συνέχεια σε όλη τη Βαλκανική και το εξωτερικό. Σαν πρόλογο του φυλλαδίου, η έκδοση έχει ποίημα που το συνέταξε ο Πρωτοψάλτης Ιακωβάκης και ήταν κάτι σαν «απάντηση» στο «Θούριο» του Ρήγα. Ανάμεσα στα άλλα αναφέρει: «*Από την πρώτην του αρχήν ο κόσμος υπετάχθη / εις ένα πρώτον αρχηγόν, και έτζι εβαστάχθη. / Το κάθε γένος έλαβε τον εξουσιαστήν του, / και υπεκλίθη εις αυτόν μ' άκραν υποταγήν του, / διά να φύγη τα πολλά εκ της μοναρχίας / συμβαίνοντα ολέθρια ή και πολυαρχίας*» (!) και παρακάτω λέει: «*Οι ναύται υποτάσσονται σ' ένα караβοκύρην, / και όλοι οι οικιακοί εις ένα οικοκύρην*»! Με αυτό τον τρόπο η ηγεσία του κλήρου κάνει σαφές ότι είναι αντίθετη σε κάθε ενέργεια διατάραξης της καθεστηκυίας τάξης.

Και έτσι έγινε. Με την κήρυξη της Επανάστασης στη Μολδοβλαχία στις αρχές Μάρτη του 1821 από τον **Υψηλάντη**, ο Σουλτάνος αντέδρασε έντονα και κάλεσε τους πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής (Αγγλία, Γαλλία, Αυστρία και Ρωσία) στο παλάτι. Μόλις αντιλήφθηκε ότι καμιά από τις Δυνάμεις δεν είχαν ανάμειξη στο κίνημα, «*πήρε απόφαση να δώσει αμνηστία στους επαναστάτες της Μολδοβλαχίας αν δήλωναν υποταγή εξαιρώντας μόνο τον Υψηλάντη και τον Μ. Σούτσο*» (Γ.

Κορδάτος, στο ίδιο). Απόφαση που δέχθηκαν με ιδιαίτερη χαρά οι μεγάλοι Φαναριώτες και ο Πατριάρχης Γρηγόριος, ο οποίος κάλεσε σε κοινή σύσκεψη για το θέμα τους Φαναριώτες δραγουμάνους της Πύλης και του στόλου, του παρεπιδημούντες Πατριάρχες και αρχιερείς, την Ιερά Σύνοδο, καθώς και τους Έλληνες μεγαλέμπορους, μεγαλοβιοτέχνες και προϊσταμένους των συντεχνιών για να πάρουν αποφάσεις. Στη σύσκεψη ήταν παρών και αντιπρόσωπος της Πύλης, ο οποίος και διάβασε το φερμάνι του Σουλτάνου (*Γ. Κορδάτος, στο ίδιο*).

Οι αποφάσεις της σύσκεψης ήταν ενδεικτικές. Δήλωσαν στο Σουλτάνο ότι: α) Το γένος δεν έχει γνώση για την ύπαρξη επαναστατικής Εταιρίας, β) αποδοκιμάζουν το κίνημα του Υψηλάντη και γ) είναι πρόθυμοι να συντρέξουν και ενισχύσουν την κραταιά βασιλεία για την καταστολή τέτοιων ολέθριων κινήματων. Επίσης πήραν την απόφαση να αφορίσουν τον Υψηλάντη και τον Μ. Σούτσο και όχι μόνο να διαβαστεί ο αφορισμός στις εκκλησίες, αλλά και να ειδοποιηθούν με χωριστή πατριαρχική εγκύκλιο οι Δεσποτάδες στις επαρχίες ότι το κίνημα του Υψηλάντη είναι ολέθριο και αντιχριστιανικό (*Γ. Κορδάτος*).

Αλλά ο Γρηγόριος και οι υπόλοιποι δεσποτάδες δε σταμάτησαν εκεί. Εβγαλαν τρεις επιστολές, στις οποίες όχι μόνο καταδικάζουν τους δύο ηγέτες της Φιλικής Εταιρίας, αλλά ισχυρίστηκε ότι οι επί γης εξουσίες είναι θεόπεμπτες, σταλμένες από το θεό, κατά συνέπεια όποιος οργανώνει ανταρσία εναντίον τους διαπράττει μέγιστο αμάρτημα και είναι σα να κινείται εναντίον του θεού!

Θα μπορούσε, βέβαια, κάποιος να πει ότι ο Πατριάρχης ήταν «στο στόμα του λύκου» και γι' αυτό το λόγο έβγαλαν αυτές τις εγκυκλίους. Η απάντηση σε αυτό το «επιχείρημα» έρχεται από τον Γ. Κορδάτο: **«Οι πραγματικοί πατριώτες που έχουν μεγάλα ηγετικά πόστα, θυσιάζονται σε τέτοιες στιγμές».**

Τότε, για ποιο λόγο στις 10 Απρίλη του 1821 (Πάσχα) απαγχονίστηκε με διαταγή του Σουλτάνου ο Γρηγόριος Ε΄; Όπως μας πληροφορεί ο Γ. Κορδάτος, η ενέργεια αυτή ήταν ενταγμένη στο πλαίσιο των υπόγειων μαχών που δίνονταν μεταξύ Δεσποτάδων και Μητροπολιτών, που επωφθαλμιούσαν τον Πατριαρχικό θρόνο. Γράφει ο Γ. Κορδάτος: *«Αν και ο Πατριάρχης Γρηγόριος αφόρισε τον Υψηλάντη και τους επαναστάτες και έστειλε εξάρχους στις επαρχίες με τους αφορισμούς και πανταχούσες σ' όλους τους Μητροπολίτες, προστάζοντας να διαβαστούν οι αφορισμοί, έπαψε να έχει την εμπιστοσύνη της τουρκικής κυβέρνησης γιατί βρέθηκαν Δεσποτάδες να τον συκοφαντήσουν ότι ήταν αρχηγός της Φιλικής Εταιρίας, άρα αρχισυνωμότης. Εκείνος που κατηγορήσε και συκοφάντησε*

τον Γρηγόριο ήταν ο Μητροπολίτης Πισίδας Ευγένιος». Ο τελευταίος αγορεύτηκε ως νέος Πατριάρχης καθ' υπόδειξη του Σουλτάνου»...

Ο Πατριάρχης βιαζόμενος υπό της Πόρτας σας στέλνει αφοριστικά και εξάρχους παρακινώντας σας να ενωθήτε με την Πόρταν. Εσείς όμως να τα θεωρείται αυτά ως άκυρα, καθότι γίνονται με βίαν και δυναστείαν και άνευ της θελήσεως του Πατριάρχου.

Σημείο τριβής αποτελεί και το αν αποσύρθηκε τελικά εκ των υστέρων ο αφορισμός. Υπάρχει ο ισχυρισμός ότι ο αφορισμός ουδέποτε αποσύρθηκε από την ελληνική Εκκλησία μέχρι τις μέρες μας. Η Εκκλησία υποστηρίζει ότι αποσύρθηκε μυστικά, γι' αυτό άλλωστε κρεμάστηκε ο Γρηγόριος από τους Τούρκους.

Ο ίδιος ο Σουλτάνος στην προκήρυξή του για το θάνατο του Πατριάρχη, αν και τον κατηγορεί για «πλαστά δείγματα αφοσιώσεως», δεν αναφέρεται άμεσα στον αφορισμό:

Ο δόλιος Ρωμηός Πατριάρχης, καίτοι κατά το παρελθόν είχε δώσει πλαστά δείγματα αφοσιώσεως, όμως κατά την περίπτωσιν ταύτην, μη δυνάμενος να αγνοή την συνωμοσίαν της επαναστάσεως του έθνους του [...], όμως ένεκα της εμφύτου διαφθοράς της καρδιάς του, ου μόνον δεν ειδοποίησε, ουδέ επετίμησε τους αφελείς [...], αλλά, κατά τα φαινόμενα, αυτός ο ίδιος, όπισθεν των παρασκηνίων, έδρα κρυφίως, ως αρχηγός της επαναστάσεως...

Ακολουθεί ολόκληρο το κείμενο του αφορισμού, μαζί με τα ονόματα όσων το προσυπέγραψαν.

Το έγγραφο-ντοκουμέντο αναδημοσιεύουμε από το <http://tamystikatoukolpou.blogspot.com> (τα σχόλια-επικεφαλίδες είναι δικά του).

Πατριαρχικός χαιρετισμός προς τους παραλήπτες.

Γρηγόριος ελέω Θεού αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης

Οι τω καθ' ημάς αγιωτάτω, πατριαρχικό, αποστολικό και οικουμενικό θρόνω υποκείμενοι ιερώτατοι μητροπολίται και υπέρτιμοι και θεοφιλέστατοι αρχιεπίσκοποι τε και επίσκοποι, εν αγίω Πνεύματι αγαπητοί αδελφοί και συλλειτουργοί, και εντιμότατοι κληρικοί της καθ' ημάς του Χριστού μεγάλης εκκλησίας και εκάστης επαρχίας ευλαβέστατοι ιερείς και οσιότατοι ιερομόναχοι, οι ψάλλοντες εν ταις

εκκλησίαις της Πόλεως, του Γαλατά και όλου του Καταστένου και απανταχού, και λοιποί απαξάπαντες ευλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα εν Κυρίω ημών αγαπητά, χάρις εἴη υμῖν και εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ημών δε ευχή, ευλογία και συγχώρεσις.

Η ιδεολογική βάση του ρεαγιαλικίου και η θεολογική της τεκμηρίωση

Η πρώτη βάση της ηθικής, ὅτι εἶναι η προς τους ευεργετούντας ευγνωμοσύνη εἶναι ηλίου λαμπρότερον και ὅστις ευεργετούμενος αχαριστεῖ εἶναι ο κάκιστος των ανθρώπων. Αυτήν την κακίαν βλέπομεν πολλαχού στηλιτευομένην και παρὰ των ιερών γραφών και παρ' αυτού του Κυρίου ημών Ιησοῦ Χριστοῦ ασυγχώρητον, καθὼς ἔχομεν το παράδειγμα του Ιούδα. Ὄταν δε η αχαριστία ἦναι συνωδευμένη και με πνεῦμα κακοποιόν και αποστατικόν εναντίον την κοινῆς ημών ευεργέτιδος και τροφού, κραταιάς και αηττήτου βασιλείας, τότε εμφανίει και τρόπον αντίθεον, επειδή ουκ ἔστι, φησί, βασιλεία και εξουσία εμῆ υπό Θεοῦ τεταγμένη' ὅθεν και πας ο αντιτατόμενος αυτή τη θεόθεν εφ' ημάς τεταγμένη κραταιά βασιλεία, τη του Θεοῦ διαταγή ανθέστηκε.

Η χριστιανική πίστις και το ρεαγιαλικίον συμπίπτουν – οι ελεεινοί Μιχαήλ και Υψηλάντης

Και τα δύο ταῦτα ουσιώδη και βάσιμα ηθικά και θρησκευτικά χρέη κατεπάτησαν με παραδειγματίστον θρασύτητα και αλαζονείαν ο, τε προδιορισθείς της Μολδαυίας ηγεμών ως μη ὄφειλε, Μιχαήλ, και ο του γνωστού αγνώμονος και φυγάδος Υψηλάντου αγνώμων υἱός Αλέξανδρος Υψηλάντης. Εἰς ὅλους τους ομογενείς μας εἶναι γνωστά τα ἄπειρα ελέη, ὅσα η αένναος της εφ' ημάς τεταγμένης κραταιάς βασιλείας πηγή εξέχεεν εἰς τον κακόβουλον αυτόν Μιχαήλ' από μικρού και ευτελοῦς τον ανύψωσεν εἰς βαθμούς και μεγαλεία' από αδόξου και ασήμου τον προήγαγεν εἰς δόξας και τιμάς' τον επλούτισε, τον περιέθαλψε, τέλος πάντων τον ετίμησε και με τον λαμπρότατον της ηγεμονίας αυτής θρόνον και τον κατέστησεν ἄρχοντα λαών.

Εκήρυξαν του γένους την ελευθερίαν, οι απονενομημένοι!

Αυτός ὁμως, φύσει κακόβουλος ὢν, εφάνη τέρας ἐμψυχον αχαριστίας και συνεφώνησε μετά του Αλεξάνδρου Υψηλάντου, υἱού του δραπέτου και φυγάδος εκείνου Υψηλάντου, ὅστις παραλαβών μερικῶς ομοίους του βοηθούς ἐτόλμησε να ἔλθῃ αἴφνης εἰς την Μολδαυίαν, και ἀμφοτέροι ἀπονενομημένοι ἐπίσης, αλαζόνες και δοξομανεῖς, ἢ μάλλον εἰπεῖν, ματαιόφρονες, ἐκήρυξαν του γένους ελευθερίαν και με την φωνήν αυτήν ἐφείλκυσαν πολλούς των ἐκεῖ κακοήθεις και ανοήτους, διασπείραντες και

αποστόλους εις διάφορα μέρη δια να εξαπατήσωσι και να εφελκύσωσιν εις τον ίδιον της απωλείας κρημνόν και άλλους πολλούς των ομογενών μας.

Μη τσιμπάτε: η Ρωσία δεν τους υποστηρίζει, άρα θα τους πάρει και θα τους σηκώσει!

Διά να δυνηθώσι δε τρόπον τινά να ενθαρρύνωσι τους ακούοντας μετεχειρίσθησαν και το όνομα της Ρωσικής Δυνάμεως, προβαλλόμενοι, ότι και αυτή είναι σύμφωνος με τους στοχασμούς και τα κινήματά των' πρόβλημα διόλου ψευδές και ανύπαρκτον, και μόνον της ιδικής των κακοβουλίας και ματαιοφροσύνης γέννημά τε και αποκύημα' επειδή, εν ω το τοιούτον είναι αδύνατον ηθικώς και πολλής προξένον μομφής εις την ρωσικήν αυτοκρατορίαν, και ο ίδιος ενταύθα εξοχώτατος πρέσβυς αυτής έδωκεν έγγραφον πληροφορίαν, ότι ουδεμίαν ή είδησιν ή μετοχήν έχει το ρωσικόν κράτος εις αυτήν την υπόθεσιν, καταμεμφόμενον μάλιστα και αποτροπιαζόμενον του πράγματος της βδελυρίαν' και προσεπιπλέον η αυτού εξοχότης ειδοποίησεν εξ επαγγέλματος τα διατρέχοντα, υπομνήσας το βασίλειον κράτος, ότι ανάγκη πάσα να φροντίση ευθύς εξ αρχής τον αποσκορακισμόν και την διάλυσιν των τοιούτων κακών' και τόσον εκ της ειδοποιήσεως ταύτης, όσον και από τα έγγραφα, τα οποία επίασθησαν από μέρους των μουχαφίσιδων των βασιλικών σερχατίων, και από άλλους πιστούς ομογενείς επαρρησιάσθησαν, έγεινε γνωστή εις το πολυχρόνιον κράτος η ρίζα και η βάση όλου αυτού του κακοήθους σχεδίου.

Η επανάστασις έργον μιαρόν, θεοστυγές και ασύνετον: Απολαμβάνομεν μοναδικά προνόμια!

Με τοιαύτας ραδιουργίας εσχημάτισαν την ολεθρίαν σκηνήν οι δύο ούτοι και οι τούτων συμπράκτορες φιλελεύθεροι, μάλλον δε μισελεύθεροι, και επεχείρησαν εις έργον μιαρόν, θεοστυγές και ασύνετον, θέλοντες να διαταράξωσι την άνεσιν και ησυχίαν των ομογενών μας πιστών ραγιαδών της κραταιάς βασιλείας, την οποίαν απολαμβάνουσιν υπό την αμφιλαφή αυτής σκιάν με τόσα ελευθερίας προνόμια, όσα δεν απολαμβάνει άλλο έθνος υποτελές και υποκειμένον, ζώντες ανενόχλητοι με τας γυναίκας και τα τέκνα των, με τας περιουσίας και καταστάσεις, και με την ύπαρξιν της τιμής των, και κατ' εξοχήν με τα προνόμια της θρησκείας, ήτις διεφυλάχθη και διατηρείται ασκανδάλιστος μέχρι της σήμερον επί ψυχική ημών σωτηρία.

Όλοι με το Σουλτάνο κατά της επανάστασεως! Καταδώστε τους επαναστάτες σε εμάς ή στις αρχές – το ίδιο κάνει!

Αντί λοιπόν φιλελευθέρων εφάνησαν μισελεύθεροι, και αντί φιλογενών και φιλοθρήσκων εφάνησαν μισογενείς, μισόθρησκοι και αντίθεοι, διοργανίζοντες, φευ, οι ασυνείδητοι με τα απονενομημένα κινήματά των την αγανάκτησιν της ευμενούς κραταιάς βασιλείας εναντίον των ομογενών μας υπηκόων της, και σπεύδοντες να επιφέρωσι κοινόν και γενικόν τον όλεθρον εναντίον παντός του γένους. Και αγκαλά είναι γνωστόν, ότι, όσοι είναι κατηρτισμένοι τω όντι εις την ευσέβειαν, όσοι νουνεχείς και τίμιοι και των ιερών κανόνων και θείων νόμων ακριβείς φύλακες δεν θέλουν δώσει ευηκοίαν εις τας ψευδολογίας των αχρείων εκείνων και κακόβουλων' επειδή όμως είν' ενδεχόμενον να σηνηρπάσθησάν τινές και παρασυρθώσι και άλλοι, διά τούτο προκαταλαμβάνοντες εκ προνοίας εκκλησιαστικής υπαγορευόμεν πάσιν υμίν τα σωτήρια, και γράφοντες μετά των περί ημας ιερωτάτων συναδελφών, του μακαριωτάτου πατριάρχου των Ιεροσολύμων, των εκλαμπροτάτων και περιφανεστάτων προυχόντων του γένους, των τιμιωτάτων πραγματευτών, των αφ' εκάστου ρουφετίου προκριωτέρων και όλων των εν τη βασιλευούση ορθόδοξων μελών εκάστης τάξεως και εκάστου βαθμού, συμβουλευόμεν και παραινούμεν και εντελλόμεθα και παραγγέλλομεν πάσιν υμίν τοις κατά τόπον αρχιερεύσι, τοις ηγουμένοις των ιερών μοναστηρίων, τοις ιερεύσι των εκκλησιών, τοις πνευματικούς πατράσι των ενοριών, τοις προεστώσι και ευκαταστάτοις των κωμοπόλεων και χωρίων, και πάσιν απλώς τοις κατά τόπον προκρίτοις να διακηρύξετε την απάτην των ειρημένων κακοποιών και κακοβούλων ανθρώπων, και να τους αποδείξετε και να τους στηλιτεύσετε πανταχού ως κοινούς λυμεώνας και ματαιόφρονας, και να προσέχετε όσον το δυνατόν εις τας απάτας αυτών και ραδιουργίας, γινώσκοντες, ότι η μόνη απόδειξις της αθωότητος των είναι να εμφανίσωσιν όσα γράμματα λάβωσι τυχόν εις χείρας περί της αυτής υποθέσεως, ή ειδήσεις μάθωσι, και να παρρησιάσωσιν οι μεν ενταύθα εν βασιλευούση προς ημάς, οι δ' εν τοις έξω μέρεσιν εις τους κατά τόπον αρχιερείς και τους διοριζομένους παρ' ημών εκκλησιαστικούς εξάρχους και τους βασιλικούς εξουσιαστάς και διοικητάς, δηλοποιούντες και παραδίδοντες και εκείνους τους απλουστέρους, όσοι ήθελαν φωραθή ότι ενεργούν ανοίκεια του ρεαγιαδικού χαρακτήρος, καθότι οι τοιούτοι διαταράττουσι την γενικήν ησυχίαν, και κατακρημνίζουσι τους αδυνάτους και αθώους ομογενείς μας εις της απωλείας το βάραθρον.

Ρεαγιαλικιον και Ορθόδοξος πίστις, λέμε!

Και τόσον υμείς οι αρχιερείς, οι μοναστηριακοί, οι ιερωμένοι, και οι προεστώτες και ευκατάστατοι και πρόκριτοι εκάστου τόπου με την άγρυπνον προσοχήν σας, όσον και οι λοιποί εκάστης τάξεως και βαθμού άνθρωποι με τας εκ μέρους σας αδιαλείπτους συμβουλάς και νουθεσίας,

και κατά τας πατρικάς και προνοητικάς εκκλησιαστικάς ημών οδηγίας και παραινέσεις να γενήτε εδραίοι και αμετακίνητοι επί του κέντρου του ρεαγιαλικίου, και εξ όλης ψυχής και καρδίας σας να διαφυλλάττετε την πίστιν και κάθε υποταγήν και ευπείθειαν εις αυτήν την θεόθεν εφ' ημάς τεταγμένην κραταιάν και αήττητον βασιλείαν, και να αποδεικνύετε εντελώς με όλα τα πραγματικά της ειλικρινείας σημεία' καθότι η μετ' ευχαριστίας και ειλικρινείας υποταγή χαρακτηρίζει και την προς Θεόν αγάπην και πίστιν, και την προς τας θείας αυτού εντολάς και τας υπαγορεύσεις των θείων νόμων και ιερών κανόνων υπακοήν, και την ευγνωμοσύνην της καρδίας ημών διά τ' άπειρα ελέη, οπού απολαμβάνομεν παρά της βασιλικής φιλανθρωπίας.

Λύομεν και τους όρκους της Φιλικής Εταιρείας, διότι έτσι αποκεφαλίστηκε και ο Ιωάννης ο βαπτιστής!

Επειδή δε προς τοις άλλοις εγένετο γνωστόν, ότι οι το σατανικόν της δημεγερσίας φρόνημα επινοήσαντες, και εταιρίαν τοιαύτην συστησάμενοι προς αλλήλους συνεδέθησαν και με τον δεσμόν του όρκου, γινωσκέτωσαν, ότι ο όρκος αυτός είναι όρκος απάτης, είναι αδιάκριτος, και όμοιος με τον όρκον του Ηρώδου, όστις, διά να μη φανή παραβάτης του όρκου του, απεκεφάλισεν Ιωάννην τον βαπτιστήν. Αν ήθελεν αθετήσει τον παράλογον όρκον του, τον οποίον επενόησεν η άλογος επιθυμία του, έζη βέβαια τότε ο θείος πρόδρομος' ώστε ενός απλού όρκου επιμονή έφερε τον θάνατον του προδρόμου. Η επιμονή άρα του όρκου εις διατήρησιν των υποσχεθέντων παρά της φατρίας αυτής, πραγματευομένης ουσιωδώς την απώλειαν ενός ολοκλήρου γένους, πόσον είναι ολεθρία και θεομίσητος είναι φανερόν' εξ εναντίας, η αθέτησις του όρκου αυτού, απαλλάττουσα το γένος εκ των επερχομένων απαραμυθήτων δεινών, είναι θεοφιλής και σωτηριώδης. Διά τούτο τη χάριτι του παναγίου Πνεύματος έχει η εκκλησία αυτόν διαλελυμένον, και αποδέχεται και συγχωρεί εκ καρδίας τους μετανοούντας και επιστρέφοντας, και την προτέραν απάτην ομολογούντας, και το πιστόν ρεαγιαλίκι αυτών εναγκαλιζομένους ειλικρινώς.

Όποιος δεν προσκυνήσει, θα τον φάει ο λύκος!

Ταύτα αμέσως να κοινολογήσετε εις όλους του γνωστούς σας, και να κατασταθήτε όλοι προσεκτικώτεροι, ανατρέποντες και διαλύοντες ως αραχνιώδη υφάσματα, όσα η απάτη και η κακοβουλία των πρωταιτίων εκείνων καθ' οιονδήτινα τρόπον συνέπλεξε. Επειδή, εάν, ο μη γένοιτο, δεν ήθελε καθαρισθή η θανατηφόρος αυτή λύμη, και φωραθώσι τινες τολμώντες εις επιχειρήματα εναντία των καθηκόντων του ρεαγιαλικίου, κοντά οπού οι τοιούτοι έχουσι να παιδευθώσι χωρίς ελέους και οικτιρμών

(μη γένοιτο, Χριστέ βασιλεύ!) αμέσως θέλει εξαφθή η δικαία οργή του κράτους του καθ' ημών, και ο θυμός τής εκδικήσεως γενικός των εχλιϊσλάμιδων, και θέλουν εκχυθή τόσων αθών αίματα αδίκως και παραλόγως, καθώς αποκριματίστως ταύτα πάντα διεσάλπισεν η κραταία και αήττητος βασιλεία διά του εκδοθέντος και επ' ακροάσει κοινή ημών αναγνωσθέντος υψηλού βασιλικού προσκυνητού ορισμού.

Εσείς πιστοί ραγιάδες, μακριά από τα καθάρματα – τα οποία η Εκκλησία καταράται δεόντως!

Εκείνους δε τους ασεβείς πρωταιτίους και απονενοημένους φυγάδας και αποστάτας ολεθρίους να τους μισήτε και να τους αποστρέφεσθε και διανοία και λόγω, καθότι και η εκκλησία και το γένος τους έχει μεμισημένους, και επισωρεύει κατ' αυτών τας παλαμναιοτάτας και φρικωδεστάτας αράς' ως μέλη σεσηπότα, τους έχει αποκεκομμένους της καθαρής και υγιαινούσης χριστιανικής ολομελείας' ως παραβάται δε των θείων νόμων και κανονικών διατάξεων, ως καταφρονηταί του ιερού χρήματος της προς τους ευεργέτας ευγνωμοσύνης και ευχαριστίας, ως εναντίοι ηθικών και πολιτικών όρων, ως την απώλειαν των αθών και ανευθύνων ομογενών μας ασυνειδήτως τεκταινόμενοι, αφωρισμένοι υπάρχειεν και κατηραμένοι και ασυγχώρητοι, και μετά θάνατον άλυτοι, και τω αιωνίω υπόδικοι αναθέματι, και αυτοί, και όσοι τοις ίχνεσιν αυτών κατηκολούθησαν του λοιπού, αν μη θελήσωσιν εννοήσαι την αρπαγήν και απάτην, και επιστραφήναι τε και βαδίσαι την ευθείαν της σωτηρίας οδόν, αν δεν αναλάβωσιν, ό εστι, τον εντελή χαρακτήρα του ρεαγιαδικού αυτών επαγγέλματος.

Όποιος ιερωμένος δεν συμπράξει ενθουσιωδώς κατά της επαναστάσεως: αργός, έκπτωτος και εις τη γέεναν του πυρός!

Τα αυτά δε και κατά της αρχιερωσύνης σας και ιερωσύνης σας επανατεινόμεν, εαν μη βαδίσετε, εις όσα εν Πνεύματι αγίω αποφαινόμεθα δια του παρόντος εκκλησιαστικώς, εάν δεν δείξετε εν έργω την επιμέλειάν σας και προθυμίαν εις την διάλυσιν των σκευωριών, εις την αναστολήν των καταχρήσεων και αταξιών, εις την επιστροφήν των πλανηθέντων, εις την άμεσον και έμμεσον καταδρομήν και εκδίκησιν των επιμενόντων εις τα αποστατικά φρονήματα, εάν δεν συμφωνήσετε τη εκκλησία του Θεού, και, εν ενί λόγω, εάν καθ' οιονδήποτε τρόπον δολιευθήτε και κατενεχθήτε κατά της κοινής ημών ευεργέτιδος κραταίας βασιλείας, έχομεν υμάς αργούς πάσης ιεροπραξίας, και τη δύναμει του παναγίου Πνεύματος εκπτώτους του βαθμού της αρχιερωσύνης και ιερωσύνης και το πυρί της γεέννης ενόχους, ως την κοινήν του γένους απώλειαν προτιμήσαντας. Ούτω τοίνυν γινώσκοντες,

ανανήψατε προς Θεού και ποιήσατε καθώς γράφομεν εκκλησιαστικώς και γενικώς παρακελευόμεθα, και μη άλλως εξ αποφάσεως, ότι περιμένομεν κατά τάχος την αισίαν των γραφομένων αποπεράτωσιν, ίνα και η του θεού χάρις και το άπειρον έλεος είη μετά πάντων υμών.

αωκα' εν μηνί Μαρτίω.

Υπογράφομεν επί της Αγίας Τραπέζης, για να μη σας μείνει αμφιβολία – και προσέξτε ποιοι και πόσοι!

Υπεγράφη συνοδικώς επάνωθεν του ιερού θυσιαστηρίου παρά της ημών μετριότητος και της μακαριότητός του και πάντων των συναδέλφων αγίων αρχιερέων.

Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως αποφαινεται.

Ο Ιεροσολύμων Πολύκαρπος συναποφαινεται.

Ο Καισαρίας Ιωαννίκιος.

Ο Νικομηδείας Αθανάσιος.

Ο Δέρκων Γρηγόριος.

Ο Αδριανουπόλεως Δωρόθεος.

Ο Βιζύης Ιερεμίας.

Ο Σίφνου Καλλίνικος.

Ο Ηρακλείας Μελέτιος.

Ο Νικαίας Μακάριος.

Ο Θεσσαλονίκης Ιωσήφ.

Ο Βερροίας Ζαχαρίας.

Ο Διδυμοτοίχου Καλλίνικος.

Ο Βάρνης Φιλόθεος.

Ο Ρέοντος Διονύσιος.

Ο Κυζίκου Κωνσάντιος.

Ο Χαλκηδόνας Γρηγόριος.

Ο Τουρνόβου Ιωαννίκιος.

Ο Πισειδίας Αθανάσιος.

Ο Δρύστας Ανθιμος.

Ο Σωζοπόλεως Παίσιος.

Ο Φαναρίου και Φερσάλων Δαμασκηνός.

Ο Ναυπάκτου και Αρτης Ανθιμος.

Η στάση ενός επαναστατικού προγράμματος πάλης απέναντι στην εκκλησία και την θρησκεία πρέπει να είναι σε συσχέτιση με το συνολικότερο επαναστατικό και χειραφετικό προσανατολισμό του κομμουνιστικού προτάγματος ανατροπής του συστήματος. Η πολιτική της καθεστωτικής αριστεράς είναι η επιζήμια ως προς αυτό. Ο μεν ΣΥΝ παπαγαλίζει την ανάγκη εναρμόνισης με το κοινοτικό κεκτημένο για τον χωρισμό εκκλησίας-κράτους. Όμως είναι άλλο πράγμα ο αντικληρικαλισμός των Γιακομπίνων και του Γκαριμπάλντι και άλλο πράγμα η ευρωπαϊκή πραγματικότητα του ...Μπαρόζο, του Μπερλουσκόνι, του Σρέντερ και του Καρόλου της ...Καμόλα Πάρκερ.

Το ΚΚΕ από την μεριά του τηρεί μία τακτική πολύ χαμηλών τόνων. Από την μια δηλώνει την προσήλωσή του στον Μαρξισμό και την αθεΐα, από την άλλη στέλνει την γ.γ. στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και την ...Λιάνα να χειροφιλήσει τον Χριστόδουλο όταν ο τελευταίος βρίσκονταν στη ζωή. Η επίσημη επικοινωνιακή του εικόνα είναι η κα Κανέλλη και ο θαυμασμός της για τον Στάλιν και την Εκκλησία. Να υποθέσουμε ότι αναμένει έτσι κέρδη στο πλαίσιο της συμμαχίας του “αντιμονοπωλιακού μετώπου” από την μεριά των ορθόδοξων; Ένα πραγματικό και χειραφετικό κίνημα πρέπει να θέσει σαν άμεση προτεραιότητά του την πάλη κατά της εκκλησίας ιδιαίτερα τώρα σ’ αυτή την ευνοϊκή συγκυρία. Ένα τέτοιο πρόγραμμα δεν πρέπει απλά να πολεμάει την θρησκεία ιδεολογικά και φιλολογικά (κάτι που και αυτόν δεν γίνεται πια από την πλειοψηφία της αριστεράς) αλλά κυρίως έμπρακτα και από την σκοπιά της ταξικής πάλης και των μεταβατικών αιτημάτων:

- Για την άμεση απαλλοτρίωση της γης των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων κάθε είδους που με διάφορες θεομπαιχτικές μεθόδους έχουν συσσωρεύσει.
- Για την κατάργηση της “νομοκρατούσας εκκλησίας” και την παύση πληρωμής των ιερέων από τον προϋπολογισμό του δημοσίου.
- Για την κατάργηση του υποχρεωτικού εκκλησιασμού στον στρατό και την εκπαίδευση. Για την κατάργηση των Θρησκευτικών ως μάθημα.
- Να κυρήξουμε την θρησκεία ιδιωτική υπόθεση του κάθε ατόμου και όχι κρατικό θεσμό.
- Να στηλιτεύσουμε την υποκριτική ηθική της εκκλησίας των γιάπηδων παπάδων και γαιοκτημόνων, που διυλίζουν των κώνωπα και καταπίνουν την καμήλα.

Εάν βρισκόμαστε στην εποχή των σύγχρονων Ρασπούτιν, να προετοιμάσουμε την εποχή των σύγχρονων Λένιν...

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

<http://politikokafeneio.com>